

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՀԱՅԻՆ ՀՈԳԺՈՂԿՈՄԸՏ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՄՍՏՋԵԼԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
№ 3 (95)

Ս. ՅԵ. ՊԵՏՐՈՎ

ԿԵՐԻ ՍԻԼՈՍԱՑՈՒՄԸ

ԿՏՈՒՄ 1930 ՅԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՅԿ ՀՈԳԺՈՂԿՈՄԸՏ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
№ 3 (95)

Ս. ՅԵ. ՊԵՏՐՈՎ

ԿԵՐԻ ՍԻԼՈՍԱՑՈՒՄԸ

18562
A II

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ. ՅԵՐԵՎԱՆ—1930

Հրատ. № 1358

Գրառեպ. № 5456 (բ) Պատ. № 773 Տիրաժ 4000

Պետհրատի չեղկբորդ տպարան Յերևանում

ԻՆՁ ԿԵՐԵՐ ԵՆ ՊԵՏՔ ԿԱԹՆԱՏՈՒ ԱՆԱՍՈՒՆԻՆ

Կարող ե արդյոք մարդ միայն հացով ուն-
վել, առանց կաթի, կարտոֆիլի և այլ մթերքնե-
րի: Իհարկե վնչ: Այդպիսի մարդը կլղարի, նրա
քաշը կպակսի, իսկ հետո յել կմեռնի:

Ճիշտ նույնպես ել անասունը չի կարող
միայն խոտով, դարմանով և այլ կոշտ կերերով
կանոնավոր սնունդ ստանալ: Բացի այդ կերե-
րից, անասունը կարիք ունի նաև ուժեղ կերերի՝
հացահատիկի, քուսպերի, թեփերի:

Իսկ կաթնասու անասունը կարիք ունի
նայեմ հյութալի կերի՝ կարտոֆիլի և արմատա-
պտուղների, ճակնդեղի, շաղգամի և այլն:

Անասունը կանոնավոր կարելի չե կերակրել
միայն այն դեպքում, յերբ տնտեսության մեջ
կան բոլոր այս կերերը:

Կոտես յեմ ուժեղ կերերը կաթնատու անա-
սունին տալիս են այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ ե
նրա մարմինը սնելու համար: Դրանք տալիս են
նաև այն նյութերը, վորոնցից բաղկացած ե կաթը:

Իսկ կաթալի կերերը նպաստում են, վոր
այս նյութերից ավելի մեծ քանակով կաթ կազ-

մըվի: Դրա համար ե, վոր հյուսիսի կերերը կաթնաբեր կերեր են կոչվում:

Վոչ մի լավ կաթնատնտեսություն չի կարող յուր գնալ առանց հյութալի կերերի: Շատ գյուղացիք հասկացել են դրանց ոգուտը և սկսել են արմատապտուղներ մշակել: Ցավալին միայն այն ե, վոր դրանք անբավարար քանակով են մշակվում: Սովորաբար արմատապտուղներն հերիքում են ձմեռվա կիսից քիչ ավելին:

Նույնիսկ բազմաթիվ առաջագեմ տնտեսությունների մեջ ձմռան լերկրորդ կիսին կաթնատու անասունը մեծ մասամբ միայն չոր կերերով ե կերակրվում: Դրանից կիթը շատ ե պակասում:

Յեթե արմատապտուղներն ավելի շատ լինեին, այդ դեպքում այլ կերեր քիչ կծախսվեյին: Գարնան սկզբին անասունը սոված չեր մնա, այլ մինչև արոտ դուրս գալը կանոնավոր կկերակրվեր: Իսկ կանաչ կերի ընկնելիս, կովերի կիթը միանգամից կավելանար ու նրանք կազդուրվելու համար ժամանակ չեյին կորցնի:

Ճիշտ ե, արմատապտուղ շատ ու շատ ե հարկավոր: Լավ կաթնատու կովին դրանից որական 30 կիլոգրամ պետք ե տալ:

Բայց դուրս ե դալիս, վոր արմատապտուղների պակասը կարելի չե այլ հյութալի կերով,

սիրտով լրացնել: Յե՛վ այդ կերը ավելի եժան
է, ավելի մաշելի յէ գյուղայիներին, խնամք
չի պահանջում յե՛վ չի փչանում պահելիս:

ԻՆՁԻՑ ԿԱՐԵԼԻ ՅԵ ՍՆՈՍ ԱՆԵԼ

Յեթե ամառը դյուրով անցնենք, կնկա-
տենք, թե շնքերի և ցանկապատերի մոտ ինչ-
քան դանազան մոլախոտեր են փարթամ աճում:

Քիչ և տաք, թե դրանք անողուտ են ա-
ճում: Մոլախոտերը սե՛ծ վնաս են Տալիս:

Մոլախոտերի վրա բազմանում են ֆլասա-
տուշները:

Յերբ մոլախոտերի սերմերը հասնում են,
դրանք քամու միջոցով տարածվում են և աղ-
տատում դաշտերը: Այդ սերմերից նոր մոլախո-
տեր են աճում եւ ավելի մեծ քանակով:

Մոլախոտերը բռնում են ամբողջ հողը և
ուժատապա են անում այն: Բացի այդ, նրանք
խլում են կուլտուրական բույսերի սնունդը և
խեղդում են նրանց:

Բայց կարելի չէ այնպես անել, վոր այդ
մոլախոտերից վոչ թե վնաս այլ ոգուս ստաց-
վի: Գուրս է գալիս. վոր դրանցից շատ լավ
քրվացրած կեր կարելի չէ ստանալ:

Ինչպես կադամբը թթու յեն բռնում ա-
բաշների մեջ, նույնպես եւ բոլոր այս մոլախո-

տերը թթու յեն բռնում հասարակ փոսերի մեջ, կամ ել, վոր ավելի լավ է, հատուկ տեղերում, սիլոսի աշտարակներում:

Ահա այս կերպ թթու դնելն հենց կոչվում է կերերի սիլոսացում կամ պարզապես՝ Սիլոս:

Սիլոսի համար բույսը կանաչ պետքական է այն ժամանակ, յերբ նա լրիվ ծաղկած է: Կարելի չէ սիլոսացնել կաղամբի տերև, բազուկի թեր (տերևներ), Շաղգամի թեր, նույնիսկ կարճովի սերելներ:—Միայն թե դրանք պիտի վերցնել կանաչ ժամանակ:

Առանձնապես լավ է յեղինջից, կուսուկից, քաղցկից պատրաստված սիլոսի կետը: Մատղաշ բոբխն ել պիտանի չէ սիլոսի համար:

Յեթե այդ բոլորից լավ սիլոսացված կեր է ստացվում, այն ժամանակ իհարկե ե՛լ ավելի լավ կստացվի լավ բույսերից:

Շառ-շատերը սիլոսի համար մշակում են յեգիպտացորենի «Ձիան ասամ» կոչվածի խակը: Սիլոսի համար պիտի չսպասել, մինչև յեղիպտացորենը լիովին հասունանա: Դա կարելի չէ գործածել սիլոսի համար այն ժամանակ, յերբ կսկսի բներ բռնել: Այդ պատճառով ել սիլոսի համար յեգիպտացորեն կարելի չէ մշակել վոչ միայն հարավում, այլ և բավականաչափ դեպի հյուսիս ընկած վայրերում:

Միլոսի համար լավ և նաև արեւմտա-
դիկը: «Հերոցը» կոմսունան Ռուսաստանում արեւմտադիկ և մշակում հատկապես սիլոսի հա-
մար: Դա պետք և հնձվի այն ժամանակ, յերբ
զուրկը լավ մեծացած ու ծաղկած կլինի: Լիո-
վին հասունանալուն պիտի չսպասել: Դրա հա-
մար ել սիլոսի համար արեւմտադիկ կարելի չե
մշակել վոչ միայն տաք, այլ և ցուրտ տեղե-
րում, մինչև անգամ Ռուսաստանի Հյուսիսային
յերկրում:

Վիկը ընդհանրապես դժվար և չորացներ
Յեթե հաջողվում ել և չորացներ, այդ դեպքում
տերկներն ու ցողուններն ամենաքնքշ մասե-
րը հավաքելիս փշրվում-թափվում են: Սակայն
հենց այդ մասերն ել ամենասնդարար նյու-
թերն են պարունակում: Դրա համար ել ամե-
նից լավ և վիկը սիլոսացներ:

Ընդհանրապես լավագույն սիլոս ստացվում և
յերեֆնուկից, առվույսից յեւ այլ կերի խոտերից:
Միլոսում են նույնիսկ արմատապտուղները:

Միլոսացներ չի կարելի զանազան փշերը,
ձիագին ու այլ վնասակար խոտերը:

Միլոսի համար կերի բույսեր լավ կլինի,
յեթե կուլեկաիվ կերպով մշակվեն: Պետք և
զրանց համար հատուկ հողամաս հատկացնել և
ընդհանուր ուժերով մշակել:

ԻՆՉ Ե՛ ՏԱԼԻՍ ՍԻՆՈՍԸ

Սիլոսը հյուժալի կերի զգալի հավելում և տալիս ի հաշիվ աճնալիսի բույսերի, վորոնց անասունը չի ուտում և վորոնք անողուտ կփշանային, յեթե չսիլոսացվեյին:

Սիլոսացնելն ոգտակար ե հաս ահա ինչ կողմից: Հունձի ժամանակ հաճախ յերկարատև անձրևային յեղանակ ե լինում, խոտը սկսում ե հեխել: Այդպիսի դեպքերում և՛ յերեքնուկը, և՛ վիկը, և՛ մարգագետնի խոտերը կարելի յե ագատել՝ սիլոսացնել:

«Մասվեյկո՛ր» խորհրդային օնեստոբյունը (Ռուսաստան, Զվենիգորոդի շրջան) սկսեց ահասունը սիլոսով կերակրել: Դրանից նեսո կաթի կիթը զգալի չափով ավելացավ: Իսկ յերբ սիլոսը վերջացավ, կիթն ել պակասեց:

«Հերովը» կոմսունան սիլոսի համար արեւվածադիկ ե մշակում: Նույնիսկ լավ յեղանակին ել կոմունան վիկը չի չորացնում, այլ ամբողջը սիլոսում ե: Փորձը ցույց ե տվել, վոր դա անհամեմատ ավելի ոգտավետ ե:

Այժմ «Հերովը» իր անասունը սիլոսով ե կերակրում ամբողջ տարին: Անասունը զալիս ե մայիսյան հյուժալի արոտից, բայց և աճնալիս ախորժակով սիլոս ե ուտում:

Այս կոմմունան սիլոսի բույսեր մշակելուն
և հատկացրել իր դաշտերի կեսից ավելին: Ահա
թե ինչքան ձեռնառու յե սիլոսը:

Հաշիվները ցույց են տվել, Վոր արևածա-
ղիկի սիլոսը արմատապտուղներից ավելի ձեռն-
առու յե: Մի ցենտներ կերի ճակնդեղի արտա-
դրությունը անտեսության վրա 80 կոպեկ ծախք
և նստում: Մի ցենտներ վիկի ու վարսակի
խառնուրդի արտադրությունը 60 կոպեկ և
նստում, իսկ նույն քանակով արևածաղկինը՝
միայն 36 կոպ:

Ահա, ել ինչով և լավ սիլոսը: Անցյալ տար-
վա չոր խոտը վատ և թարմից: Արմատապտուղ-
ները ձմրան վերջին փչանում են: Իսկ սիլոսը
բոլորովին չի փչանում, յեթե մնում և նայեմ
նեսեմյալ տարին:

Սիլոսված կերը կովը լավ և մարսում: Սի-
լոսը կաթնաբեր կեր և համարվում: Դա ավե-
լացնում և կաթի բանակը այլ և գոմաղբի քա-
նակը, Վորը գործադրվելով վորպես պարարտա-
նյութ, նպաստում և բերքի բարձրացմանը:

ԻՆՉՊԵՍ ՊԻՏԻ ԿԵՐԱԿՐԵԼ ՍԻԼՈՍՈՎ

Անասունն աղահուլթյամբ և սիլոսը ուտում:
Բայց նրան ասի՜նանաբար պետք և վարժեցնել
սիլոսի:

Կովերին սիլոս պետք է տալ ծնելուց մի ամիս առաջ: Իսկ մատղաշին սիլոս պիտի տալ մի տարեկանից՝ սկսած:

Սիլոսով պիտի կերակրել կթի կովերին և վոչխարներին: Պոշոր կովին՝ 16 կիլոգրամ, իսկ վոչխարին՝ $1\frac{1}{2}$ կիլոգրամ սիլոս են տալիս որական, յերկու անգամին:

Սիլոս տալիս ոգտակար է ամեն մի գլուխ անասունի բաժնին 20 գրամ աղ շաղ տալ:

Սիլոսը պետք է տալ կիթից հետո, յերբ կաթը գոմից տուրված է արդեն: Իսկ յերբ անասունը սիլոսն ուտի, վերջացնի, գոմը պիտի ողափոխել:—Սիլոսը սուր հոտ ունի, և այդ հոտը կարող կաթին տալ:

Սիլոսը բացողյա շուտով փչանում է: Ձի կարելի փոսից սիլոսը ավելի հանել, քան պետք է մի անգամ տալու համար: Անասունի առաջից ավելացած սիլոսը պետք է գցել աղբի մեջ, իսկ մսուրը պետք է լավ մաքրել:

Սիլոսը փոսից պիտի հավասար շերտերով ու ամբողջ մակերեսով վերցնել: Յերբ փոսը ամբողջովին դատարկվեց, պետք է լավ մաքրել այն: Իսկ յեթե փոսը ցեմենտած է, պետք է յեռման ջրով լվանալ:

Մառած սիլոսը կարելի չէ սառը բացվելուց անմիջապես հետո տալ: Յեթե սառը բացվելուց

հետո թողնվի, դա արագութեամբ կհոտի: Հո-
տած սիրտս վաչ մի գեպքում չի կարելի տալ
անասունին:

ԻՆՇՊԵՍ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ ՍԻԼՈՍԸ

Ամենից առաջ պիտի սիրոսացվող բույսերի
մի փունջ վերցնել և ձեռքերով վոլորել: Յեթե
վոլորելիս կաթը կաթիլ-կաթիլ չի թափվում,
այն ժամանակ կարելի չե լցնել սիրտի փոսի մեջ:

Իսկ յեթե հյութը կաթիլ-կաթիլ ե թափվում
այդ գեպքում կանաչ մասսան չափից դուրս
արդեն թաց ե: Յեթե կարելի չե, պետք ե այդ
մասսան արևի տակ քիչ ցամաքացնել:

Իսկ յեթե ցամաքեցնել չի կարելի, այն ժա-
մանակ կանաչ մասսային պիտի քառորդ մասի
չափ չոր մղեղ կամ դարման ավելացնել: Հա-
մարյա միշտ պիտի ալդպես անել, յերբ շաղգա-
մի կեր ե սիրոսացվում:

Շաղկապի կերը շատ հյութ ե պարունա-
կում: Սիրոսելիս հյութը դուրս ե տալիս ութե-
րը լողում ե դրա մեջ: Լավ սիրտ չի դուրս
գալիս: Դրա համար ել շաղգամի թերը չի կա-
րելի առանց ցամաքեցնելու կամ չոր կերեր
խառնելու սիրոսել:

Արեվածադիկը, և հատկապես յեգիպտացո-
րենը, սիրոսելիս պետք ե դրանք վորքան կարե-

լի յե մանր կտրտվեն: Դրանց պիտի ավելացնել վիկ, վարսակի խառնուրդ կամ ավելի լավ ե՛ւ աշնանախոտ:

Սիլոսի մեծ աեսարակների մօտ սիլոս կըտըրտող ուժեղ գործիք են դնում: Մանր կտըրտըված մասսան խողովակով քշում են ու թափում աշտարակի մեջ: Աշտարակի ներսում միքանի հոգի տափտափում են սիլոսի մասսան: Կերի համար սիլոսը հանում են դռնակներից, վոր բացված են աշտարակի ամբողջ բարձրությամբ, ինչպես և ըստ հարկերի:

Իսկ յեթե փոսերում պիտի սիլորացնել, այդ դեպքում փոսի մոտ բերած կանաչ բույսերը պետք ե տախտակի վրա լցնել ու մանր կտըրտել փոսի կողքին:

Կտրտված մասը լցնում են փոսը և վորքան կարելի յե պինդ տափտափում են: Հատկապես պինդ պիտի տափտափել փոսի պատերի տակը:

Սիլոսը պետք չե աղել վնչ աշտարակներում և վնչ ել փոսերում: Բայց շատ ոգտակար ե կտրտված խառնուրդի վրա թթված կաթ ցնցողել: Մի տոնն սիլոսին մի լիտր կաթը կհերիքի:

Մի որով, նույնիսկ մի գիշերով աշխատանքն ընդհատելիս պետք ե փոսի մեջ լցված

մատուայի վրա տախտակի կառններ շարել ու
դրանց վրա ծանրություն, թեկուզ խոշոր քա-
րեր գնել, վորքան ավելի նստի սիլոսը, այն-
քան լավորակ կլինի նա:

Յերբ փոսը լցված ու տափտափվում է այն-
պես, վոր մեծ ծանրության տակ ել չի նստում,
դրանից հետո փոսում լցված սիլոսի վրա ելի յեն
լցնում այնքան, վոր սիլոսը բլուրի ձեվ ստանա:
Բլուրը ծածկում են կրծոնքով, չկտրտված կռա-
տուկով կամ ել ծառի կանաչ, մատաղ ճյուղե-
րով: Դրանից հետո 20 սանտիմետր հաստու-
թյամբ հող են լցնում բլուրի վրա:

Այդպես թողնում են մինչև ցրտերն ընկ-
նելը:

Հողը պետք է տափտափել և հարթել: Յե-
թե նստելիս հողը ճեղքեր տա, պետք է այդ
ճեղքերը լցնել, վնչ անձրև, վնչ ող պիտի չթա-
փանցի սիլոսի մեջ: Լավ կլինի ծածկել յեղննու
ճյուղերով կամ դարմանով:

Յերբ ցրտերն ընկան, պետք է այդ ծածկը
վերցնել ու դրա փոխարեն ծածկել դարմանա-
խառն աղբով կամ չոր տերևներով, 30 սանտի-
մետր հաստ շերտով: Իսկ դրա վրա նորից պի-
տի հող լցնել և յեղննու ճյուղերով կամ դար-
մանով ծածկել: Այդ վիճակում թողնում են, վոր
սիլոսը հասնի:

Յեգիպտացորենի սիլոսը բոլորից շուտ և հասնում է կերի համար պատրաստ և լինում մի ամսից հետո:

Բոլորից ուշ հասնում է առվույսը՝ 3—4 ամսում:

Մնացած բույսերը հասնում են յերկու ամսում:

Հավ սիլոսը մեղրի կամ գինու հոտ ունի:

ԻՆՋՊԵՍ ԵՆ ՇԻՆՈՒՄ ՍԻԼՈՍԻ ՓՈՍԸ

Սիլոսի փոսը պետք է գուլից մոտիկ փորել: Պետք է աճապիտի տեղ ընտրել, փոր վոչ մի կողմից վոչ ջուր և վոչ ել աղբաջուր չհոսի դեպի փոսը:

Փոսը պիտի կլոր լինի, 3 մետր խորությամբ և 2 մետր լայնությամբ:

Փոսի պատերը պիտի ուղղաձիգ լինեն, առանց դուրս և ներս ընկած տեղերի: Պատերի ուղիղ լինելը պիտի ստուգել քանոնափայտով:

Փոսի հատակն ու վերևը պետք է միևնույն չափի լինեն: Վատ չի լինի, յեթե հատակը վերևից քիչ նեղ լինի, բայց վոչ մի դեպքում հատակը չի կարելի վերևից լայն անել: Այդ դեպքում սիլոսը նստելիս, փոսի մեջ ոգ կթափանցի:

Յեթե հատակը վերեւից ավելի լայն դուրս
գա, պետք է վերեր լայնացնել: Այդ դեպքում
պետք է քանոնափայտով և շաղուկով խնամքով
քերել պատները, վոր ներս ու դուրս ընկած տե-
ղեր ու անկանոնություններ չմնան:

Յեթե փոսի մեջ խլուրդի, մկների կամ այլ
կենդանիների բներ պատահեն, պետք է դրանք
վորքան կարելի յե խորը մաքրել և ցեխակալել:

Փոսից հանված հողը պէժ է կիսաւառջա-
նի ձեւով գցել փոսի կողքը, յետեւից սի մեր
հետո: Դա անում են, վոր հողի ծանրություն-
նից փոսի յեզրերը չքանդվեն: Հողից ազատ տե-
ղում տախտակներ են շարում վրան սիլոս կըտ-
րելու համար:

Յեթե հիմը կավային է, պատերը լավ կը-
պահպանվեն: Իսկ յեթե հիմը ավազային է, այդ
դեպքում պատերը պիտի օսխտակներով յերե-
տակալվեն: Դրա համար կարելի յե վերցնել
փուշտակներ: Դրանք պէժ է իրար լավ կպչեն:
Մեկը պիտի դնել լայն զլուխը ցած, իսկ մյու-
սը, կողքինը՝ նեղ զլուխը ցած: Տախտակները
պետք է իրար ամրացնել մեխերով:

Ե՛լ ավելի պինդ լինելու համար կարելի յե
վերեւից ու հետեւից փայտե գոտի դնել: Մեջ-
տեղից գոտի չի կարելի դնել, վորովհետեւ դա
կխանգարի սիլոսի լավ նստելուն:

Հատակն ել պիտի տախտակել նախապէս մաքուր կով լցնելուց ու տախտախելուց հետո:

Այս բոլոր աշխատանքները յուրաքանչյուրն ինքը կարող է անել:

ԻՆՁՊԵՍ ՇԻՆԵԼ ՑԵՄԵՆՏԱԾ ՓՈՍԸ

Ե՛լ ավելի լավ է փոսի պատերը յեւիած աղյուսով կամ քարով ցեմենտաւաղախ յերեսակալել: Մի փոսին կերթա 5 սայլ ավաղ, 2 սայլ խիճ, 500 հատ աղյուս՝ և 2 տակառ ցեմենտ:

Այդ հետեյալ կերպ է արվում: Փոսը փորվում է 3 մետր խորութեամբ և $2\frac{1}{2}$ մետր լայնութեամբ: Յերե հիմը կավային է, այն ժամանակ հատակը լցնում են ավաղի շերտ 10 սանտիմետր հաստութեամբ: Այդ ավաղը պետք է թեթե թըջել և պինդ տափտափել: Իսկ յերե հիմը ավաղային է, այդպիսի շերտ դնելու կարիք չկա:

Յերկրորդ շերտի համար խառնուրդ է պատրաստվում, մի մաս ցեմենտ և 10 մաս ավաղ: Այդ խառնուրդը պիտի թեթե թըջել և լավ տափտափել փոսի հատակի վրա՝ 20 սանտիմետր հաստութեամբ շերտով:

Այդ աշխատանքից հետո մի ուր պիտի ընդ-
միջում անել, Վոր ցեմենտը պնդանա: Դրանից
հետո հիմքը արդեն պատրաստ կլինի:

Ապա սկսում են պատը դնել:

Ամենից առաջ բերոնի վրա յերկու սանտի-
մետր հաստութեամբ ավազ են լցնում և տախ-
տակ են դնում, Վոր վտաքերով դեռ թաքմ բե-
րոնը չփչացվի:

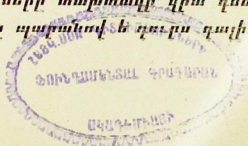
Պատերի յեփած աղյուսը պետք է, վորքան
կարելի յէ, լավ թրջել ջրով:

Պատերը շարվում են՝ աղյուսները կողքի
դնելով, կամ ինչպես վորմնադիրներն են ա-
սում՝ քառորդ աղյուսի լայնքով:

Տարի համար շաղախը պատրաստում են
մի մաս ցեմենտից և 4 մաս ավազից:

Տար անելիս կարերը չեն լցնում, այսինքն
փոսի ներսի կողմից աղյուսների արանքը շա-
ղախով չեն ծեփում: Աղյուսների արանքին մը-
նացած ճեղքերի մեջ ավաղը մտնում ու այդ
պատճառով ել պատին ավելի պինդ է կաշում:

Ավաղն արվում է աղյուսի պատը դնելուց
հետո: Դրա շաղախը պատրաստում են մի մաս
ցեմենտից և 3 մաս ավազից: Առաջ պատերն
են ավաղում: Ապա հատակը մաքրում ու ավա-
ղում են, փոսները տախտակի վրա դնելով: Փո-
սից վարպետը պարանով է դուրս դալիս:

Յեթե ցեմենտ ավելանա, կարելի յե այն խառնել կես-առկես ավազի հետ ու դրանով սը-վաղը հղկել:

Աղյուսի պատը հողի յերեսից մոտ $1/2$ մետր վերև ե բարձրացվում: Դրա չորս կողմն են լըց-նում փոսից դուրս տված հողը: Բայց դրանից առաջ պետք ե պատի յետևը լցված հողը թրջել ցնցուղով:

Շարելու համար լավ կլինի, յեթե վորմնա-դիր վարձվի:

Այդպիսի ցեմենտած փոսերը հարմար կլի-նեն վոչ մեծ կոլլեկտիվների ու խորհրդային տնտեսությունների համար: Կարելի յե միջանի այդպիսի փոսեր մի շարքի շինել: Իսկ բոլոր փո-սերի վրա կարելի յե մի ընդհանուր չարդախ շինել:

Բայց դրանից անհամեմատ ավելի լավ կլի-նի, յեթե չքավորներն ու միջակները ավելի խո-շոր միություն կազմեն և սիլոսի ամերիկյան մեծ աշտարակ շինեն:

ՓՈՍԵՐՈՒՄ, ԹԵ ԱՇՏԱՐԱԿՆԵՐՈՒՄ ՍԻԼՈՍԱՑՆԵԼ

Աշտարակներում սիլոսացները շատ ավելի ձեռնտու յե, քան փոսերում:

Աշտարակներում ավելի լավ սիլոս ե պատ-րաստվում, քան փոսերում: Բանը նրանումն ե,

Վոր յերբ սիլոսը թթվում է, տաքանում է։ Սիլոսն, ինչպես ասում են, ինքնիրեն տաքանում է։ Այստեղ կատարվում է նույնը, ինչ լավ չչորացած խոտի բլուխների մեջ։ Այնտեղ էլ խոտը տաքանում է և խոտի վորոշ մասը կարծես թե այրվում է։

Ամեն մի կերպ պահելիս, դրա աննդատու նյութերի վորոշ մասը կորսվում է։ Նույնպես և սիլոսը ինքնիրեն տաքանալով, կորցնում է իր աննդարար նյութերի մի մասը։ Գիտնականները հաշվել ու գտել են, Վոր սննդաբար նյութերի կորուստը առարակներում ավելի է, քան փոսերում։

Ինչ կատարվի, յեթե յուրաքանչյուր տնտեսութուն իրեն համար առանձին-առանձին սիլոսի փոքր փոսեր շինի։ Այն ժամանակ յուրաքանչյուր տնտեսութուն անդադար նյութերի ավելորդ կորուստ կունենա։ Իսկ ամբողջ գյուղն րնդհանուր առմամբ զգալի չափերի հասնող սննդաբար նյութերի կորուստ կունենա։

Մանդարար նյութերի անհամեմատ ավելի քիչ կորուստ կլինի, յերբ չքավորներն ու միջակները միանան ու սիլոսի ընդհանուր մեծ աշտարակ շինեն։

Սիլոսի մեծ աշտարակ կառուցելն իհարկե քարդ ու թանգ գործ է։ Բայց խորհրդային իշ-

խանութիւնն այս դեպքում ոգնության ե գալիս չքավորներին և միջակներին: Սիւնսի մեծ աւետարակների կառուցման համար կառավարութիւնը չփափորներին յետ միջակներին վաճի ե ապիս յետ տեխնիկ ե տրամադրում:

Յուրաքանչյուր աշտարակին 5—6 հազար ռուբլի վարկ ե տրվում, այսինքն այնքան, վորքան փաստորեն կնստի մի աշտարակի կառուցումը:

Վորպեսզի չքավորներն ու բարակները այդ ոգնութիւնն ստանան, պետք ե կոլլեկտիվ տնտեսութիւն կազմակերպեն, կոլլեկտիվ գում կազմեն:

Ինչից սկսել, գործը ինչպես առաջ տանել և ուր դիմել փող և տեխնիկ ստանալու համար.—այդ բոլորը կասի գյուղատնտեսը: Մի բան պիտի լավ միտը պահել—գործը պիտի առանց կուլակի մասնակցության առաջ տանել:

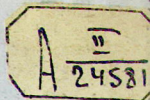
ԳԱՄ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

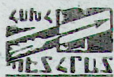
FL0001634

ԳԻՆԸ 3 ԿՈՊԵԿ ՄԱՍ. (1/4 մամուլ)

024.

С. Е. ПЕТРОВ

Силосование норма

Госиздат ССР Армении
Эривань—1930